

แผนแม่บทบูรณาการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๔

ยุทธศาสตร์ที่ ๑

บูรณาการคุณค่าและการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ โดยมีส่วนร่วมในทุกระดับ

มาตรการที่ ๑

สร้างเสริมความตระหนักและให้ความรู้ ส่งเสริมการศึกษา เรียนรู้ ถ่ายทอดองค์ความรู้ และสร้างความตระหนักเกี่ยวกับความสำคัญ คุณค่า และกระบวนการ รวมทั้งบทบาทของชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการอนุรักษ์ พันธุ์ และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

ให้มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับ ความหลากหลายทางชีวภาพในหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐานและของสถาบัน การศึกษาทุกระดับ พัฒนาและผลักดันในการดำเนินงานตามแนวทางในเรื่องของการสื่อสาร การให้การศึกษา และการเสริมสร้างความตระหนักแก่สาธารณะ เพื่อส่งเสริม และสนับสนุนทศวรรษแห่งความหลากหลายทางชีวภาพขององค์การสหประชาชาติ (พ.ศ. ๒๕๕๔-๒๕๖๓)

มาตรการที่ ๒

เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ และอนุวัติการตามพันธกรณีระหว่างประเทศ ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ ภูมิภาค อนุภูมิภาค และระหว่างภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ

พัฒนากลไกการประสานการบริหารจัดการ และเชื่อมโยง การดำเนินงานตามอนุสัญญาและความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง เสริมสร้างสมรรถนะของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการ และในการอนุวัติการตามพันธกรณีของอนุสัญญา พิธีสาร และความตกลงที่เกี่ยวข้อง

เสริมสร้างประสิทธิภาพและสมรรถนะในการบังคับใช้กฎหมาย การดำเนินงานตามอนุสัญญาและความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องในการอนุรักษ์ สดและจัดแรงจูงใจที่เกิดผลกระทบทางลบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ พัฒนากลไกทางการเงินและกลยุทธ์ในการระดมทุน

มาตรการที่ ๓

ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและภาคส่วนต่างๆ ในการอนุรักษ์ พันธุ์ และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน เสริมสร้างความเข้มแข็ง และการมีส่วนร่วมของภาคธุรกิจ และประชาสังคม สร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

ส่งเสริมและพัฒนาสมรรถนะของชุมชนเมืองและท้องถิ่นในการจัดทำแผนชุมชนด้านความหลากหลายทางชีวภาพ สนับสนุนการจัดตั้งองค์กรเครือข่ายการบริหารจัดการพื้นที่อนุรักษ์ และถิ่นที่อยู่อาศัยในระดับท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์ที่ ๒

อนุรักษ์ และฟื้นฟู ความหลากหลายทางชีวภาพ

มาตรการที่ ๑

อนุรักษ์ พันธุ์ และปกป้องคุ้มครองระบบนิเวศ ชนิดพันธุ์ และพันธุกรรม เพิ่มประสิทธิภาพและความเข้มแข็งในการบริหารจัดการพื้นที่คุ้มครองและพื้นที่อนุรักษ์ตามกฎหมาย ลดอัตราการสูญเสียแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติและพื้นที่ระบบนิเวศเสื่อมโทรม

จัดทำกลไกในการปกป้องคุ้มครองและฟื้นฟูชนิดพันธุ์เฉพาะถิ่น และชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคาม อนุรักษ์และปกป้องคุ้มครองความหลากหลายทางพันธุกรรมของพืช สัตว์ และจุลินทรีย์ ที่มีความสำคัญ ผลักดันการดำเนินการตามเป้าหมายและแผนทางการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพของพืชและสัตว์ที่สอดคล้องกับเป้าหมายและกลยุทธ์ระดับโลก

ประสานการจัดการระบบนิเวศต่างๆ เข้าด้วยกัน สู้ภูมิทัศน์และเขตทัศน์ที่กว้างกว่า เพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

มาตรการที่ ๒

อนุรักษ์ พันธุ์ และปกป้องคุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพในระดับจังหวัด ท้องถิ่น และชุมชน สนับสนุนการถ่ายทอดเป้าหมายความหลากหลายทางชีวภาพระดับประเทศสู่ส่วนท้องถิ่นและแผนในระดับจังหวัด ท้องถิ่น และชุมชน

มาตรการที่ ๓

ลดภัยคุกคามต่อความหลากหลายทางชีวภาพและถิ่นที่อยู่อาศัย จัดการพื้นที่เกษตรกรรม การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และการป่าไม้ อย่างยั่งยืน และผนวกประเด็นความหลากหลายทางชีวภาพไว้ในมาตรฐานสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง

ผลกระทบจากการขยายตัวของชุมชน ภาวะมลพิษ การประมงเกินขีดจำกัด และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ควบคุมและจัดการประชากรของพืชและสัตว์ให้มีความสมดุลกับระบบนิเวศ รวมทั้ง ป้องกันภัยคุกคามจากโรคอุบัติใหม่ที่มีผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ ผลักดันให้ประเด็นความหลากหลายทางชีวภาพอยู่ในหลักเกณฑ์การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม

ผลักดันการดำเนินการตามมาตรการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ และมาตรการป้องกัน ควบคุม และกำจัดชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน ผลักดันให้มีการดำเนินการตาม (ร่าง) พระราชบัญญัติว่าด้วยความปลอดภัยทางชีวภาพของเทคโนโลยีชีวภาพสมัยใหม่ พ.ศ.

ยุทธศาสตร์ที่ ๓

ปกป้องคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของประเทศและบริหารจัดการ เพื่อเพิ่มพูนและแบ่งปันผลประโยชน์ จากความหลากหลายทางชีวภาพ โดยสอดคล้องกับแนวทางเศรษฐกิจสีเขียว

มาตรการที่ ๑

เร่งรัดจัดทำและปรับปรุงกฎ ปกป้องคุ้มครองและแบ่งปันผลประโยชน์จากการใช้ทรัพยากรชีวภาพ และทรัพยากรพันธุกรรม เพื่อให้ประเทศไทยได้รับประโยชน์สูงสุด

เร่งรัดจัดทำและปรับปรุงกฎระเบียบ และกลไกในการเข้าถึง แบ่งปัน ผลประโยชน์ และติดตามตรวจสอบ การใช้ทรัพยากรชีวภาพและทรัพยากร ความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการเข้าถึง และได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากทรัพยากรชีวภาพ พ.ศ. ๒๕๕๔

ส่งเสริมและผลักดันให้เกิดการเข้าถึงและได้รับผลประโยชน์ตอบแทน จากทรัพยากรชีวภาพ ตามระเบียบ คณะกรรมการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ ความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติ

มาตรการที่ ๒

ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน ดำเนินการตามวิธีการปฏิบัติที่ดีในการผลิตและบริการอย่างยั่งยืน ส่งเสริมการพัฒนาท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยมีส่วนร่วมของท้องถิ่น

สนับสนุนให้มีศูนย์รวบรวม องค์ความรู้ที่เป็นแหล่งเรียนรู้และ จัดแสดงการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

ส่งเสริมการเป็นหุ้นส่วนระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนสำหรับการวิจัยเพื่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

สนับสนุนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีชีวภาพในอุตสาหกรรม และ นำนวัตกรรมมาใช้ทดแทนการนำเข้าเทคโนโลยีจากต่างประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ ๔

พัฒนาองค์ความรู้และระบบฐานข้อมูลด้านความหลากหลายทางชีวภาพให้เป็นมาตรฐานสากล

มาตรการที่ ๑

ส่งเสริมและพัฒนากิจการองค์ความรู้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ จัดตั้งสถาบันวิจัยและพัฒนาความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อเป็นศูนย์กลางของภูมิภาคอาเซียน

สนับสนุนการดำเนินงานและจัดตั้งพิพิธภัณฑ์และธนาคารเชื้อพันธุพืช สัตว์ และจุลินทรีย์ให้เป็นมาตรฐานสากล

ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้เพื่อเป็นฐานในการปรับตัว และบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

มาตรการที่ ๒

พัฒนาและปรับปรุงระบบฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพให้เป็นมาตรฐานสากล รวบรวมและปรับปรุงระบบฐานข้อมูลด้านความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดนโยบายและทิศทางการดำเนินงาน

จัดทำคลังข้อมูล (web portal) ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ และ เปรียบนรายการทรัพยากรชีวภาพ และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องตามมาตรฐานสากล

ปรับปรุงและพัฒนาระบบและกลไกเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูล (Clearing House Mechanism) และ องค์ความรู้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้ง ฐานข้อมูลพื้นที่ชุ่มน้ำ ที่เป็นปัจจุบันและสามารถเข้าถึงได้ในทุกระดับ

สนับสนุนการพัฒนาเครือข่ายผู้ประกอบการธุรกิจชีวภาพ

แผนแม่บทบูรณาการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๔

วิสัยทัศน์

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ประชาชนมีชีวิตอยู่อย่างสอดคล้อง ปรองดองกับธรรมชาติ โดยรัฐบาลและทุกภาคส่วน ร่วมกันส่งเสริมและสนับสนุนการปกป้องคุ้มครอง อนุรักษ์ พันธุ์ และใช้ประโยชน์ ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เป้าหมายระดับชาติ ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ

ภายใน ปี พ.ศ. ๒๕๕๙

- หน่วยงานของรัฐ ทั้งส่วนกลาง ภูมิภาค และท้องถิ่น รวมทั้งภาคส่วนต่างๆ มีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของความหลากหลายทางชีวภาพ
- ภาคส่วนโดยเฉพาะชุมชนท้องถิ่น และเครือข่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการปกป้องคุ้มครองอนุรักษ์ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ
- มีแนวทางการลดและขจัดแรงจูงใจที่มีผลร้ายต่อความหลากหลายทางชีวภาพ และส่งเสริมแรงจูงใจทางบวกที่สนับสนุนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนในภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง
- ลดอัตราการสูญเสียแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ รวมทั้ง พื้นที่ป่าไม้ และระบบนิเวศชายฝั่ง
- การบริหารจัดการพื้นที่คุ้มครอง และระบบนิเวศมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น เพื่อดำรงไว้ซึ่งความสามารถในการให้บริการทางนิเวศ
- ชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามและชนิดพันธุ์เฉพาะถิ่นมีสถานภาพการอนุรักษ์และการจัดการที่ดีขึ้น

- ลดการคุกคามจากกิจกรรมของมนุษย์ต่อชนิดพันธุ์และถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ โดยเฉพาะแนวปะการังและระบบนิเวศเปราะบางที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
- มีแนวทางในการผนวกเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพไว้ในมาตรฐานและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง
- ประสิทธิภาพในการบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำเพิ่มขึ้นในทุกระดับ
- มีการจำแนกระบบและจัดทำทะเบียนของชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกรานในระบบนิเวศวิทยาต่างๆ และเส้นทางการแพร่ระบาดที่สำคัญ
- มีการบังคับใช้กฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการควบคุม ดูแลให้เกิดผลกระทบทางลบต่อความหลากหลายทางชีวภาพจากการใช้เทคโนโลยีชีวภาพสมัยใหม่
- มีกลไกและบังคับใช้กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์ในหน่วยงานหลักของประเทศที่มีหน้าที่ในการกำกับดูแลการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์จากทรัพยากรพันธุกรรม เพื่อรองรับพันธกรณีของพิธีสารนาโงยา
- พัฒนากฎหมายเกี่ยวกับการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์ให้ครอบคลุมทรัพยากรชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง

- เพิ่มสมรรถนะในการแข่งขันของประเทศ บนพื้นฐานของความหลากหลายทางชีวภาพ
- มีการจัดการองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เพื่อนำมาใช้ในการกำหนดนโยบายและแผนด้านความหลากหลายทางชีวภาพ
- มีกลไกในการบูรณาการและเชื่อมโยงฐานข้อมูลด้านความหลากหลายทางชีวภาพที่มีอยู่ให้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- มีองค์ กรกลางในการขับเคลื่อนและใช้ประโยชน์ฐานข้อมูลที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน
- มีข้อมูลและทะเบียนแห่งชาติเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือความรู้พื้นบ้านที่สนับสนุนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน
- มีความสำคัญทางความหลากหลายทางชีวภาพและบริการจากระบบนิเวศ
- มีกลไกและมาตรการด้านการบริหารจัดการ นโยบาย หรือกฎหมายในการอนุรักษ์และปกป้องคุ้มครองความหลากหลายทางพันธุกรรมของประเทศ

ภายใน ปี พ.ศ. ๒๕๖๓

- ทุกภาคส่วน โดยเฉพาะประชาชน และชุมชนท้องถิ่น มีความรู้พื้นฐานเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพ และมีความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของอนุรักษ์ และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน
- ประเด็นเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพได้รับการผนวกไว้ในนโยบายหรือแผนที่เกี่ยวข้องทุกระดับ
- มีกลไกทางการเงินในการขับเคลื่อนการปกป้องคุ้มครอง อนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน
- กฎระเบียบ ข้อกฎหมาย ที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพได้รับการแก้ไข
- อัตราการสูญเสียแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ รวมทั้ง พื้นที่ป่าไม้ และระบบนิเวศชายฝั่ง ลดลง ร้อยละ ๕๐
- ชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามและชนิดพันธุ์เฉพาะถิ่นมีสถานภาพการอนุรักษ์และการจัดการที่ดีขึ้น และมีมาตรการในการอนุรักษ์และคุ้มครองถิ่นที่อยู่อาศัยของชนิดพันธุ์ดังกล่าว
- ควบคุมมลพิษให้อยู่ในระดับที่ไม่เสียหายต่อบทบาทหน้าที่ของระบบนิเวศ และต่อความหลากหลายทางชีวภาพ
- มีการประยุกต์ใช้เครื่องมือ/กลไก/แนวทางในการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน ในทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

ภายใน ปี พ.ศ. ๒๕๖๕

- เรื่องความหลากหลายทางชีวภาพได้รับการผนวกไว้ในหลักสูตรของสถานศึกษาและสถาบันการศึกษาทุกระดับ
- มีการขับเคลื่อนการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพโดยมีส่วนร่วมในทุกระดับ
- มีการเชื่อมโยงเครือข่ายพื้นที่คุ้มครอง และตัวแทนทางนิเวศ และมีมาตรการการจัดการในพื้นที่วิกฤติและมีความสำคัญทางความหลากหลายทางชีวภาพและบริการจากระบบนิเวศ
- มีกลไกและมาตรการด้านการบริหารจัดการ นโยบาย หรือกฎหมายในการอนุรักษ์และปกป้องคุ้มครองความหลากหลายทางพันธุกรรมของประเทศ
- ลดการสูญเสียระบบนิเวศพื้นที่ชุ่มน้ำลงอย่างมีนัยสำคัญเพื่อให้มีการใช้ประโยชน์บริการจากระบบนิเวศ และเกื้อกูลต่อการปรับตัวจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
- มีกฎระเบียบตามแนวทางการระมัดระวังล่วงหน้า ในการกำกับดูแลด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำไปประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงและพัฒนากฎระเบียบ ทั่วโลกเพื่อใช้ในการกำกับ ดูแล สิ่งมีชีวิตดัดแปลงพันธุกรรมที่เคลื่อนย้ายข้ามพรมแดน โดยสอดคล้องตามพันธกรณีของพิธีสารคาร์ตาเฮนา
- ประชาคมวิจัย และชุมชนท้องถิ่น มีการจัดทำกลไกและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์จากทรัพยากรพันธุกรรม

พันธกิจ

- บูรณาการการบริหารจัดการเพื่อปกป้องคุ้มครอง อนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อหยุดยั้งการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ โดยการมีส่วนร่วมในทุกระดับ
- ยกระดับความสำคัญในเชิงนโยบายและการบริหารจัดการ เสริมสร้างความตระหนักของสังคมเกี่ยวกับบทบาทและความสำคัญของความหลากหลายทางชีวภาพ ในการพัฒนาอย่างยั่งยืนและเศรษฐกิจสีเขียว รวมถึงการดำรงชีพและวิถีชีวิตของประชาชน

วัตถุประสงค์

- แก้ไขมูลเหตุรากฐานของการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ โดยหยิบยกความหลากหลายทางชีวภาพเป็นกระแสหลักในภาครัฐและภาคประชาสังคม
- ลดแรงกดดันโดยตรงต่อความหลากหลายทางชีวภาพ และส่งเสริมการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน
- ปรับปรุงสถานภาพของความหลากหลายทางชีวภาพ โดยปกป้องคุ้มครองความหลากหลายของระบบนิเวศ ชนิดพันธุ์ และพันธุกรรม
- บริหารจัดการเพื่อเพิ่มพูนผลประโยชน์ที่ได้รับจากความหลากหลายทางชีวภาพและบริการทางนิเวศ
- เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการและดำเนินการตามพันธกรณีที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ โดยการวางแผนอย่างมีส่วนร่วม การจัดการความรู้ และการเสริมสร้างสมรรถนะ

เป้าหมาย

ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ขับเคลื่อนการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพโดยการมีส่วนร่วมในทุกระดับ

ตัวชี้วัด

- สัดส่วนของงบประมาณที่ได้รับเพื่อดำเนินการตามแผนต่องบประมาณทั้งประเทศเพิ่มขึ้น
- จำนวนนโยบาย แผน และมาตรการระดับชาติ จังหวัด และท้องถิ่นที่ผนวกประเด็นการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ

ฝ่ายความหลากหลายทางชีวภาพ
สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ถนนพระรามที่ ๖ พญาไท กรุงเทพมหานคร ๑๐๔๐๐
โทรศัพท์/โทรสาร ๐ ๒๖๖๕ ๖๕๖๔ E-mail: bdcommittee@gmail.com
http://chm-thai.onep.go.th